

ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ ЕКСПЕРТНИХ ОЦІНОК У СИСТЕМІ МОНІТОРИНГУ ЯКОСТІ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ФАХІВЦІВ ГАЛУЗІ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

А Висвітлюється проблема використання експертних оцінок у системі моніторингу якості підвищення кваліфікації фахівців галузі професійної освіти. З'ясовано, що високі вимоги до якості освіти загалом та системи підвищення кваліфікації зокрема, потребують залучення фахівців, які мають спеціальні знання і кваліфікацію у відповідних галузях та здатні об'єктивно оцінювати показники якості підвищення кваліфікації. Експертно-аналітична робота, з одного боку, сприятиме підвищенню ефективності роботи структурних підрозділів закладів післядипломної педагогічної освіти, з іншого – зниженню ризику прийняття неефективних управлінських рішень. Розглянуто наукові розвідки вчених щодо співвідношення понять «моніторинг», «контроль» і «експертиза». Приведено аналіз загальних і додаткових (підвищених) вимог до кваліфікації потенційних експертів, здійснено розрахунок показників компетентності експертів і визначено кількісно-якісний склад експертної групи.

Ключові слова: якість освіти; моніторинг; експертиза; експертні оцінки; компетентність експертів; склад експертної групи

Актуальність проблеми. Дієвим механізмом прийняття рішень та управління якістю освіти виступає система моніторингу, цілями якої є створення інформаційної бази, аналіз інформації про стан об'єкта або його елементів, підготовка рекомендацій відповідним органам управління для прийняття ефективних рішень і прогнозування подальшого розвитку.

У Постанові Кабінету Міністрів України про деякі питання запровадження зовнішнього незалежного оцінювання та моніторингу якості освіти [5] зазначено, що моніторинг якості освіти проводиться шляхом обстеження об'єктів освітньої діяльності, встановлення показників і проведення аналізу стану функціонування системи освіти на локальному, регіональному, загальнодержавному та міжнародному рівнях з урахуванням норм і вимог, передбачених нормативно-правовими актами з питань організації освітнього процесу, та особливостей, які встановлюються Українським центром оцінювання якості освіти.

Разом з тим, підкреслимо, що не існує єдиної уніфікованої методики, що дозволяє організувати систему моніторингу. Зкладами освіти, як правило, застосовуються власні методики моніторингу якості освіти, що спрямовані на дослідження процесів і характеристики стану системи освіти, результатів освітньої діяльності, навчально-методичного, матеріально-технічного, нормативно-правового, кадрового забезпечення освітнього процесу.

Безсумнівно, високі вимоги до якості освіти загалом і системи підвищення кваліфікації зокрема, потребують залучення фахівців, які мають спеціальні знання і кваліфікацію у відповідних галузях і здатні об'єктивно оцінювати показники якості підвищення кваліфікації, при цьому науково обґрунтовані висновки експер-

тів сприяють суттєвому зниженню ризику прийняття неефективних управлінських рішень.

Аналіз попередніх досліджень і публікацій. Необхідність розв'язання зазначених проблем підтверджують дослідження вітчизняних і зарубіжних учених, які проводилися за такими напрямками: методологічні проблеми якості освіти відображено у працях В. Кременя, О. Савченко, В. Зайчука, О. Локшиної, Т. Лукиної, О. Ляшенка; теоретичні засади освітології представлено роботами В. Огнев'юка, С. Сисоєвої; праці О. Авраменко, І. Лупан, Л. Лутченко, Н. Пасічник присвячені освітнім вимірюванням, які адаптовані до стандартів ЄС; математико-статистичні методи експертних оцінок ґрунтовно представлено С. Бешелевим, Т. Лазаревою та ін.; В. Ясвін пропонує варіант експертизи освітнього середовища шляхом векторного моделювання; роботи О. Боднар, Г. Анненкової спрямовані на дослідження методології моніторингу та самоекспертизи освітнього середовища. У наукових працях Г. Єльнікової запропоновано кваліметричні моделі для оцінювання результатів діяльності ЗП(ПТ)О, підприємств, організацій, установ, які надають освітні послуги у сфері ПТО загалом, і вимірювання якості професійної діяльності педагогічних працівників зокрема. У роботах М. Кириченка, Н. Клокар, В. Маслова, В. Олійника, В. Сидоренко, Т. Сорочан, Л. Сергєєвої знайшли відображення наукові основи управління підвищенням кваліфікації педагогічних працівників.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Підсумовуючи вищеозначене зазначимо, що на чимало загальних питань застосування моніторингу певною мірою вченими дано відповіді. Однак, на нашу думку, певною мірою поза увагою вчених залишились дослідження особливостей використання

експертних оцінок у системі моніторингу якості підвищення кваліфікації фахівців у галузі професійної освіти.

Отже, експертно-аналітична робота може стати основою для визначення теоретичного підґрунтя розвитку прикладних наукових досліджень, орієнтованих на забезпечення якості підвищення кваліфікації фахівців галузі професійної освіти. Так само і використання відповідних оцінок фахівців сприятиме підвищенню ефективності роботи структурних підрозділів закладів ППО, прогнозуванню можливих наслідків реалізації альтернативних управлінських чи нормативно-правових рішень і створенню передумов функціонування закладу освіти як відкритої соціальної системи.

Формулювання мети статті (постановка завдання): обґрунтувати доцільність використання експертного оцінювання та визначити кількісно-якісний склад експертів при проведенні моніторингу якості підвищення кваліфікації фахівців у галузі професійної освіти.

Викладення основного матеріалу дослідження. Прийнято вважати, що експертиза (франц. expertise, від лат. expertus – досвідчений) – це дослідження фахівцем (експертом) будь-яких питань, вирішення яких вимагає спеціальних знань у галузі науки, техніки, мистецтва і т. д. [17].

У найзагальнішому вигляді, експертиза – це спосіб аналізу причинно-наслідкових зв'язків не тільки стосовно того, що вже відбулося, але й того, що очікується, має або може відбутися; це спосіб пізнання певної реальності у тих випадках, коли ця реальність не піддається прямому вимірюванню, обрахуванню і взагалі якому завгодно «об'єктивному дослідженню» [18].

Дослідниця О. Ігнат'єва [9] визначає експертизу, як особливий вид розвідки, спрямований на подолання недостатності та несистемності інформації з досліджуваного питання.

С. Братченко поділяє експертизу на експертизу у вузькому сенсі (ЕВС) і експертизу в широкому сенсі (ЕШС). Він підкреслює: «Якщо для ЕВС ключова проблема – витяг знання з експерта шляхом його опитування, то для ЕШС – проведення всебічного повноцінного дослідження для отримання аргументованих даних на питання, що підлягають експертизі» [4].

Уточнюючи визначення експертизи в освіті, Г. Мкртчян [12] зазначає, що це особливий спосіб вивчення інноваційних явищ і процесів в освіті, що має на меті виявлення в них потенціалу розвитку. Відмінними рисами експертизи при цьому виступають використання гуманітарної методології пізнання; гнучкість у застосуванні конкретних методів і засобів вивчення; практико орієнтовний характер експертного дослідження.

Під педагогічною експертизою розуміють комплексне вивчення особливостей і умов функціонування складників та елементів педагогічного впливу, педагогічної взаємодії, педагогічного процесу [16, с. 124].

Зупинімося докладніше на праці «Сутність і феноменологія експертизи освіти» [20], у якій А. Яблонський виокремлює дослідницьку та оціночну функції експертизи, акцентуючи увагу на дослідженні конкретного питання та його вирішення за допомогою відповідних спеціалістів та підкреслюючи важливість переважно оціночного складника експертизи.

У випадках, коли аналізована величина не піддається безпосередньому виміру та обліку, привертається увага до методу експертних оцінок. Загальною спрямованістю цього методу, як зазначає Л. Донець [13, с. 180], є використання людини як «вимірювального» приладу для одержання кількісних оцінок процесів і суджень, що через неповноту і невірогідність наявної інформації не піддаються безпосередньому виміру.

За визначенням експертні оцінки виступають кількісними та якісними (зазвичай у балах або порядкових номерах, рейтингах) оцінками процесів і явищ, економічних величин, показників, що виконуються експертами на основі суджень [19].

У контексті нашого дослідження необхідно зупинитися на наукових розвідках учених щодо співвідношення понять «моніторинг», «контроль» і «експертиза», які висвітлено у працях О. Бондар, І. Анненкової, Г. Єльникової та ін. Так, О. Боднар [2], розглядаючи моніторинг в освіті та педагогічну експертизу, підкреслює, що це взаємопов'язані управлінські технології оцінки та контролю. Результати моніторингових досліджень можуть бути основою для експертних висновків, а дані експертизи можуть стати приводом для початку моніторингових досліджень.

На думку І. Анненкової [1], моніторинг у порівнянні з експертизою розглядається у часовому вимірі як ширше поняття. Експертиза має механізми для глибшого і детальнішого аналізу об'єкта дослідження. Проте, у системі моніторингу та експертизи, хоч і в неоднаковій мірі, входять такі важливі елементи, як збір інформації методами діагностики та вимірювання, її аналіз, оцінювання та експертні висновки. Одні й ті ж суб'єкти можуть проводити моніторинг та експертизу. Подібними є також і процедурні елементи.

Найхарактернішою рисою моніторингу є синхронність процесів спостереження і вимірювання, систематичне збирання фактів протягом певного проміжку часу. Педагогічна експертиза дає аналіз та оцінку функціональної ефективності структурних елементів закладу освіти у фіксованому часовому розрізі.

Г. Єльникова [6, с. 107] пояснює, що відмінності між моніторингом та експертизою простежуються, зокрема, у самих трактуваннях, бо моніторинг тлумачиться, за визначенням, як комплекс процедур щодо спостереження, поточного оцінювання перетворень керованого об'єкта і спрямування цих перетворень на досягнення заданих параметрів розвитку об'єкта, експертиза

– як розгляд, дослідження будь-якої справи, певного питання з метою зробити правильний висновок, дати правильну оцінку відповідному явищу.

Д. Іванов [8], проводячи порівняльний аналіз понять моніторинг та експертиза в проєктній діяльності, підкреслює, що моніторинг покликаний відповісти на питання «Чи правильно проєкт реалізується?». Таким чином, основне призначення моніторингу – попередити збої в ефективному функціонуванні об'єкта, у той час як експертиза підтримує його розвиток.

Зупинимось докладніше на процедурах експертного оцінювання. Так О. Боднар [3] досить детально їх алгоритмізує та виділяє змістовий, структурний, діагностичний, інструментальний, процедурний і діяльнісний структурні компоненти.

Спроцено процедура експертного оцінювання включає такі основні етапи: добір експертів, формування експертних груп та інформаційне забезпечення їхньої роботи; безпосередньо оцінка об'єктів експертизи; аналіз, інтерпретація результатів та узагальнення висновків по експертизі.

У наукових дослідженнях і практичній діяльності широко застосовуються як індивідуальні, так і групові методи експертних оцінок, яким притаманні певні переваги та недоліки.

Загалом, експертні оцінки спрямовані на виявлення та оцінку ймовірності ризиків, прогнозування подій, визначення шляхів зниження ризиків і складання програм дій для організацій.

Перевагою застосування індивідуальних методів, безсумнівно, є можливість залучення висококваліфікованих фахівців для ухвалення рішень при відносній простоті процедури проведення аналізу, низькій вартості та оперативності отримання результатів. Як недолік, варто виділити високу суб'єктивність отриманих оцінок.

Методи групового опитування експертів ґрунтуються на проведенні опитування групи незалежних і компетентних фахівців у певній галузі знань при умові їхньої постійної взаємодії, подальшому різнобічному аналізі, обробленні отриманої від них інформації та прийнятті узагальненого результату. При цьому з одного боку, знижується вірогідність ухвалення помилкових рішень, а з іншого – ускладнюється процедура отримання кінцевих результатах.

Проблема формування експертних груп є достатньо складною, оскільки не існує методів, які у повній мірі гарантують об'єктивність експертизи. Зазвичай вибір експертів здійснюється за двома критеріями: компетентність експертів; кількість експертів у групі. Детальний алгоритм формування кількісно-якісного складу експертної групи представлено С. Подолянчуком [14] та включає етапи: окреслення загальних вимог до експертів; визначення численності осіб, які можуть брати участь у проведенні експертного опитування;

окреслення додаткових (підвищених) вимог до кваліфікації потенційних експертів; визначення кола осіб, що відповідають додатковим (підвищеним) вимогам, знаходження рекомендованої кількості експертів; визначення персонального складу експертної групи; підтвердження правильності визначення кількості експертів (за необхідності).

Отже, для добору експертів у першу чергу треба окреслити загальні вимоги, до яких найчастіше відносять рівень освіти, наявність досвіду роботи у галузі, що потребує оцінювання тощо. Так, основними показниками експертного потенціалу на думку фахівців Всеукраїнської експертної мережі є наступні [10]: високий рівень інтелекту, великий досвід роботи, визнання колег, активна наукова діяльність, наявність серйозних публікацій, престижна освіта, високий особистий статус.

В. Рудень, Т. Гутор [15] уявляють образ «ідеального» експерта, який характеризується такими якостями, як креативність, евристичність, інтуїція, передбачуваність, незалежність, всеобізнаність.

На думку З. Живко [7], експерт повинен задовольняти таким вимогам, як високий рівень загальної ерудиції, глибокі спеціальні знання в оцінюваній області; здатність до адекватного відображення і тенденцій розвитку прогнозованого об'єкта, наявність технологічної спрямованості на майбутнє; наявність наукового інтересу до оцінюваного предмета, відсутність особистої зацікавленості в оцінці прогнозу; наявність виробничого або дослідницького досвіду в аналізованій сфері (не менше 10 років).

На нашу думку, до загальних критеріїв компетентності експерта відносяться: рівень освіти, науковий ступінь, звання, місце роботи та посада, стаж роботи в галузі, рівень обізнаності із суттю досліджуваного питання, відповідно до додаткових (підвищених) вимог до кваліфікації потенційних експертів є здійснення діяльності або перебування в структурах, які пов'язані з оцінюванням якості підвищення кваліфікації фахівців професійної освіти.

У цілях оцінювання показників якості підвищення кваліфікації фахівців професійної освіти при проведенні зовнішнього моніторингу були визначені групи потенційних експертів, а саме керівники та педагогічні працівники закладів професійної (професійно-технічної) освіти, вищої освіти та навчально-методичних центрів професійно-технічної освіти.

У межах дослідження авторами у період жовтень-грудень 2018 р. проводилось експертне опитування, у якому брали участь понад 300 осіб. Збір думок фахівців здійснювався шляхом анкетного опитування, прямої електронної розсилки, використанням соціальної мережі Facebook. Було визначено, що більшість опитованих має тривалий стаж роботи у сфері професійної

освіти, причому в 33,4 % він складає понад 20 років, у 38 % – від 11 до 20 років, 16 від 6 – до 10 років. Високий (40%) і середній (56,8%) рівень обізнаності з проблемою оцінки якості підвищення кваліфікації було визначено на основі самоекспертизи.

Подальші розрахунки компетентності експерта q виконувалися організаторами експертизи згідно з алгоритмом, представленого В. Новосад, Р. Селіверстовим [11].

По-перше, здійснено бальну оцінку за набором критеріїв, визначеним вище, по-друге, обчислено суму балів за всіма критеріями для кожного експерта i ($i=1,2,3,\dots, N$ - кількість експертів) та визначено відносне значення C_i :

$$C_i = \frac{C_i}{C_{max}}$$

де C_{max} – найбільша сумарна кількість балів, яку може набрати експерт.

Фрагмент розрахунку компетентності експертів представлено у табл. 1:

Таблиця 1.

Фрагмент розрахунку компетентності експертів

Критерій	Шкала оцінювання	Експерти			
		№1	№2	№3	...
Досвід роботи:	20				
до 5 років	5	5	20	15	
з 6 до 10 років	10				
з 11 до 20 років	15				
Більше 21 років	20				
Рівень обізнаності:	15				
низький	5	10	15	10	
середній	10				
високий	15				
...					
...					
Розрахункова частина					
C_{max}	100				
C_i (сума балів)		75	85	80	
$C_{i\#}$		0,75	0,85	0,8	

Коли коефіцієнт компетентності кожного з експертів є більшим за 0,5, то доцільність їхнього залучення в подальшому аналізі є повністю обґрунтованою.

Здійснений нами розрахунок показників компетентності експертів q на основі об'єктивних даних щодо загальних, додаткових критеріїв компетентності експертів та їхньої самооцінки, дав змогу сформуванню кількісно-якісного складу групи та обрати із загальної кількості 55 експертів.

Висновки з даного дослідження. У процесі дослідження прийшли до висновку, що застосування методу експертних оцінок у системі моніторингу є доречним як при визначенні, так і при подальшому аналізі показників якості підвищення кваліфікації фахівців у галузі професійної освіти. Разом з тим, сформований та науково обґрунтований кількісно-якісний склад експертної групи, дозволив залучити фахівців, здатних об'єктивно оцінювати відповідні показники.

Перспективою подальших досліджень є застосування рангової системи експертного оцінювання для побудови еталонної шкали та визначення ступенів значущості показників якості освітніх послуг на курсах підвищення кваліфікації.

Список використаних джерел

1. Анненкова І. П. Моніторинг якості освіти у ВНЗ. URL : <http://e-learning.onu.edu.ua/stati/pedagog-ka-visho-shkoli/an-nkova-p-mon-toring-jakost-osv-ti-u-vnz.html>
2. Боднар О. С. Моніторинг та самоекспертиза освітнього середовища навчального закладу. URL : <http://osvita.ua/school/method/375/>
3. Боднар О. С. Процедури та алгоритми експертного оцінювання. URL : https://www.narodnaosvita.kiev.ua/Narodna_osvita/vupysku/3/statti/2bodnar/bodnar.htm
4. Братченко С. Л. Мир експертизи – попытка определения координат. *Експертиза в современном мире: от знания к деятельности* / под ред. Г. В. Иванченко, Д. А. Леонтьева. Москва, 2006. С. 68.
5. Деякі питання запровадження зовнішнього незалежного оцінювання та моніторингу якості освіти : постанова Кабінету міністрів України від 25 серпня 2004 р. № 1095. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1095-2004-%D0%BF/page2> Єльнікова Г. В. Основи адаптивного управління : курс лекцій. Київ : ЦІППО АПН України, 2003. 133 с.
6. Живко З. Б. Експертне оцінювання при проведенні моніторингу системи економічної безпеки підприємства. *Вісник Приазовського державного технічного університету. Серія : Економічні науки*. 2014. Вип. 28. С. 111–116. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/VPDTU_ek_2014_28_21
7. Иванов Д. А. Экспертиза в образовании : учеб. пособ. для студ. высш. учеб. завед. Москва : Академия, 2008. 336 с.
8. Игнатъева О. А. Институт экспертизы как предмет научных исследований: социологический аспект. *История и социально-образовательная мысль*. 2013. Вып. 6. С. 125–127.
9. Кто такие эксперты? Всеукраїнська експертна мережа. URL : http://www.experts.in.ua/club/document01.php_17
10. Методологія експертного оцінювання : конспект лекцій / уклад. : В. П. Новосад, Р. Г. Селіверстов. Київ : НАДУ, 2008. 48 с.
11. Мкртычян Г. А. Психолого-педагогическая экспертиза в образовании: теория

и практика : дисс... д-ра психол. наук : 19.00.01. Нижний Новгород, 2002. 351 с. Обґрунтування господарських рішень та оцінювання ризиків : навч. посіб. / за заг. ред. Л. І. Донець. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 472 с.

12. Подолянчук С. В. Формування кількісного і якісного складу експертної групи зі створення моделі моніторингу наукової діяльності у педагогічних ВНЗ. *Міжнародний науковий форум: соціологія, психологія, педагогіка, менеджмент*. 2014. Вип. 15. С. 177–187.

13. Рудень В. В., Гутор Т. Г. Методика проведення та оцінки результатів експертних оцінок. URL : <https://cutt.ly/Bwdw2v3>

14. Термінологічний словник з основ підготовки наукових та науково-педагогічних кадрів післядипломної педагогічної освіти / за наук. ред. Є. Р. Чернишової ; авт. кол.: Н. В. Гузієй, В. П. Ляхоцький [та ін.]. Київ : ДВНЗ «Університет менеджменту освіти», 2014. 230 с.

15. Тлумачний словник української мови. URL : <https://eslovnkyk.com/експертиза>

16. Експертиза в сучасному світі: від знання до діяльності / под ред. Г. В. Іванченко, Д. А. Леонтьєва. Москва : Смысл, 2006. 452 с.

17. Энциклопедия профессионального образования / под ред. С. Я. Батышева. URL : <http://www.anovikov.ru/dict/epo.pdf>

18. Яблонський А. І. Сутність і феноменологія експертизи освіти. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2015. № 4 (48). С. 272–282.

7. Zhyvko, Z. B. (2014). Ekspertne otsiniuvannya pry provedenni monitorynhu systemy ekonomichnoi bezpeky pidpryemstva. In *Visnyk Pryazovskoho derzhavnogo tekhnichnoho universytetu. Seriya: Ekonomichni nauky* (Is. 28, pp. 111-116). Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/VPDTU_ek_2014_28_21 [in Ukrainian].

8. Ivanov, D. A. (2008). *Ekspertiza v obrazovanii: ucheb. posobie dlia stud. vysshikh ucheb. zavedenii*. Moskva: Akademiia [in Russian].

9. Ignateva, O. A. (2013). Institut ekspertizy kak predmet nauchnykh issledovani: sotsiologicheskii aspekt. *Istoriia i sotsialno-obrazovatelnaia mysl*, 6, 125-127 [in Ukrainian].

10. *Kto takie eksperty?* Vseukrainska ekspertna merezha. Retrieved from http://www.experts.in.ua/club/document01.php_17 [in Russian].

11. Novosad, V. P., & Seliverstov, R. H. (Comps.). (2008). *Metodolohiia ekspertnoho otsiniuvannia: konspekt lektsii*. Kyev: NADU [in Russian].

12. Mkrtychian, G. A. (2002). *Psikhologo-pedagogicheskaiia ekspertiza v obrazovanii: teoriia i praktika* (D diss.). Nizhnii Novgorod [in Russian].

13. Donets, L. I. (Ed.). (2012). *Obgruntuvannia hospodarskykh rishen ta otsiniuvannia ryzkyiv: navch. posib*. Kyiv: Tsentr uchbovoi literatury [in Ukrainian].

14. Podolanchuk, S. V. (2014). Formuvannia kilkisnoho i yakisnoho skladu ekspertnoi hrupy zi stvorennia modeli monitorynhu naukovoi diialnosti u pedahohichnykh VNZ. *Mizhnarodnyi naukovyi forum: sotsiolohiia, psykholohiia, pedahohika, menezhment*, 15, 177-187 [in Ukrainian].

15. Ruden, V. V., & Hutor, T. H. *Metodyka provedennia ta otsinky rezultativ ekspertnykh otsinok*. Retrieved from <https://cutt.ly/Bwdw2v3> [in Ukrainian].

16. Chernyshovoi, Ye. R. (Ed.). (2014). *Terminolohichni slovnky z osnov pidhotovky naukovykh ta naukovo-pedahohichnykh kadriv pislidiplomnoi pedahohichnoi osvity*. Kyiv: DVNZ "Universytet menezhmentu osvity" [in Ukrainian].

17. *Tlumachnyi slovnyk ukrainskoi movy*. Retrieved from <https://eslovnkyk.com/ekspertyza> [in Ukrainian].

18. Ivanchenko, G. V., & Leontev, D. A. (Eds.). (2006). *Ekspertiza v sovremennom mire: ot znaniia k deiatelnosti*. Moskva: Smysl [in Russian].

19. Batsysheva, S. Ia. (Ed.). *Entsiklopediia professionalnogo obrazovaniia*. Retrieved from <http://www.anovikov.ru/dict/epo.pdf> [in Russian].

20. Yablonskyi, A. I. (2015). Sutnist i fenomenolohiia ekspertizy osvity. *Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnolohii*, 4 (48), 272-282 [in Ukrainian].

References

1. Annienkova, I. P. *Monitorynh yakosti osvity u VNZ*. Retrieved from <http://e-learning.onu.edu.ua/stati/pedagog-ka-visho-shkoli/an-nkova-p-mon-toring-jakost-osv-ti-u-vnz.html> [in Ukrainian].

2. Bodnar, O. S. *Monitorynh ta samoekspertyza osvitnoho seredovyschha navchalnoho zakladu*. Retrieved from <http://osvita.ua/school/method/375/> [in Ukrainian].

3. Bodnar, O. S. *Protsedury ta alhorytmy ekspertnoho otsiniuvannia*. Retrieved from https://www.narodnaosvita.kiev.ua/Narodna_osvita/vupysku/3/statti/2bodnar/bodnar.htm [in Ukrainian].

4. Bratchenko, S. L. (2006). Mir ekspertizy – popytka opredeleniia koordinat. In G. V. Ivanchenko, & D. A. Leontev (Eds.), *Ekspertiza v sovremennom mire: ot znaniia k deiatelnosti* (p. 68). Moskva [in Russian].

5. *Deiaki pytannia zaprovadzheniia zovnishnoho nezalezhnogo otsiniuvannia ta monitorynhu yakosti osvity: postanova Kabinetu ministriv Ukrainy vid 25 serpnia 2004 r. № 1095*. Retrieved from <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1095-2004-%D0%BF/page2> [in Ukrainian].

6. Yelnykova, H. V. (2003). *Osnovy adaptyvnoho upravlinnia: kurs lektsii*. Kyiv: TsI PPO APN Ukrainy [in Ukrainian].

Дата надходження до редакції авторського оригіналу: 19.08.2019

Денисова Анастасія. Использование метода экспертных оценок в системе мониторинга качества повышения квалификации специалистов сферы профессионального образования.

А Освещается проблема использования экспертных оценок в системе мониторинга качества повышения квалификации специалистов сферы профессионального образования. Установлено, что высокие требования к качеству образования в целом, и системе повышения квалификации в частности, требуют привлечения специалистов, которые владеют специальными знаниями и квалификацией в соответствующих сферах и способны объективно оценивать показатели качества повышения квалификации. Экспертно-аналитическая работа, с одной стороны, будет способствовать повышению эффективности работы структурных подразделений учреждений ППО, с другой – снижению риска принятия неэффективных управленческих решений. Рассмотрены научные исследования ученых о соотношении понятий «мониторинг», «контроль» и «экспертиза». Проведён анализ общих и дополнительных (повышенных) требований к квалификации потенциальных экспертов, осуществлён расчёт показателей компетентности экспертов и определён количественно-качественный состав экспертной группы.

Ключевые слова: качество образования; мониторинг; экспертиза; экспертные оценки; компетентность экспертов; состав экспертной группы

Denysova Anastasia. Using the Method of Expert Assessments in the System for Monitoring the Quality of Professional Development of Specialists in the Field of Professional Education.

С The problem of using expert assessments in the system for monitoring the quality of professional development of specialists in the field of professional education is highlighted. It has been established that high demands on the quality of education in general, and the advanced training the system, in particular, require the involvement of specialists who have special knowledge and qualifications in relevant fields and can objectively assess the quality indicators of advanced training. Expert and analytical work, on the one the hand will contribute to increasing the efficiency of structural units of vocational education institutions, and on the other, reducing the risk of making ineffective management decisions. The scientific research of scientists on the relationship between the concepts of «monitoring», «control» and «expertise» is considered. The analysis of general and additional (increased) requirements for the qualifications of potential experts are carried out, the indicators of expert competency are calculated, and the quantitative and qualitative composition of the expert the group is determined.

Key words: quality of education; monitoring; expertise; expert assessments; competence of experts; composition of the expert group

Денисова Анастасія Володимирівна, завідувачка навчального відділу Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти Державного закладу вищої освіти «Університет менеджменту освіти» Національної академії педагогічних наук України

E-mail: dipodenisova@gmail.com